

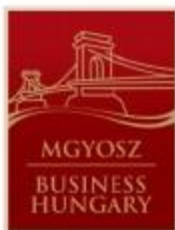

CSAOSZ HÍRLEVÉL

2023. szeptember

melléklet:

A kiterjesztett gyártói felelősségi rendszer díjtételeinek elemzése

a Munkaadók és Gyárparosok
Országos Szövetségének tagja

European Packaging Institutes Consortium

az Európai Csomagolási Intézetek
Konzorciumának tagja
Member of EPIC

az Európai Aeroszol Szövetség tagja
Member of FEA

a Csomagolási Világszövetség tagja
Member of WPO

Tartalom

A CSAOSZ Elnökségének és Titkárságának hírei	3
Elnökségi ülés	3
CSAOSZ- ÖKO-Pannon online konzultáció.....	3
CSAOSZ szakmai konferencia	4
Magyar Csomagolási Évkönyv 2023-2024	4
HUNGAROPACK 2023 Magyar Csomagolási Verseny	4
Greenview 2023 konferencia – november 9.....	5
Hulladékgazdálkodók Országos Szövetség konferenciája	5
Csomagolóanyag-gyártat építenek Makón az ipari parkban	6
Melléklet- A kiterjesztett gyártói felelősségi rendszer díjtételeinek elemzése	7

A CSAOSZ Elnökségének és Titkárságának hírei

2023. szeptember 27-én a NAV megjelentette a környezetvédelmi termékdíj bevallás és a hozzá kapcsolódó tájékoztató legfrissebb változatát.

A tájékoztató letölthető: <https://nav.gov.hu/kereso?query=term%C3%A9kd%C3%ADj>

● Nyomtatványok | 2023.09.27. [Letöltés](#)

23KTBEV-kitoltesi útmutató 606 kB

 [23KTBEV-kitoltesi útmutató-2.0-2023.09.21.pdf](#)

Elnökségi ülés

A CSAOSZ Elnökségének következő ülésére 2023. október 3.-án kerül sor a Titkárság székhelyén.

A napirenden szerepel:

- a kiterjesztett gyártói felelősségi rendszer díjtételeinek elemzése című elemzés megvitatása
- a főtitkári feladatkör átadás-átvételi folyamatáról tájékoztatás,
- a CSAOSZ őszi programjairól áttekintés,
- egyébek.

CSAOSZ- ÖKO-Pannon online konzultáció

A kiterjesztett gyártói felelősségi rendszer (EPR rendszer) első **bevallási határideje – 2023. október 20.** – rohamosan közeleg.

A CSAOSZ az ÖKO-Pannon Nonprofit Kft.-vel együttműködve segítséget kíván nyújtani az első bevallás lebonyolításához, ezért

2023. október 5-én (csütörtökön) 10:00 és 13:00 óra között online formában (Zoom platform) konzultációt szervezünk.

A tervezett program:

- az EPR kormányrendelet (80/2023. III. 14.) rövid áttekintése – Nagy Miklós / Gönci Beáta
- a bevallás elkészítése és benyújtása lépéseinek áttekintése, a gyakorlati tapasztalatok megosztása – Gönci Beáta és Rozsi Stivens

A programra jelentkezni az alábbi linken elérhető űrlap kitöltésével lehet:

<https://forms.gle/1CszF5rey1PAVz4N7>

Részvételi díj

- CSAOSZ tagvállalatok és ÖKO-Pannon partnerek részére 12.000 Ft/fő+áfa
- további jelentkezők számára: 22.000 Ft/fő+áfa

A számlákat 15 napos fizetési határidővel kérjük kiegyenlíteni.

Kérjük, hogy a jelentkezéseket legkésőbb 2023. október 4-ig elküldeni szíveskedjenek.

A jelentkezőknek a belépési adatokat legkésőbb a programot megelőző napon küldjük meg.

Várjuk jelentkezésüket!

CSAOSZ szakmai konferencia

A Titkárság tervei szerint **2023. november 22-én** tartjuk a CSAOSZ éves szakmai konferenciáját, ezúttal is várhatóan hibrid formában.

A konferenciát egyelőre a bevezető előadásokat követően két szekcióra bontva tervezzük.

A plenáris, *bevezető* – tervezetten – két előadás általános érdeklődésre számot tartó témákat fog feldolgozni.

Az *egyik szekció* „szokásos módon” a jogszabályi környezettel fog foglalkozni, de szeretnék ezt is változtatossá tenni azzal, hogy a témához kapcsolódó, de nem jogértelmező előadásokat is kínálunk.

A *másik szekció* a szakmai újdonságokra kíván koncentrálni.

A programtervezetről hamarosan tudunk küldeni tájékoztatót.

Ezúton kérjük tagvállalatainkat, hogy akik szeretnék bemutatni szakmai újdonságaikat, különös tekintettel a fenntarthatósághoz, vagy a hatékonyabb hulladékkezeléshez kapcsolódó fejlesztéseiket, azok jelezzék Nagy Miklósnak ezirányú érdeklődésüket.

Magyar Csomagolási Évkönyv 2023-2024

Megkezdtek a 2023-2024. évi magyar Csomagolási Évkönyv szerkesztését.

A napokban tagvállalatainkat ismét megkerestük e-mail-ben, hogy az évkönyvbeli „szokásos” megjelenésük tartalmi adatait egyeztessük.

Ezúton is köszönjük azoknak, akik gyors válaszukkal a munkánkat segítik.

Az idei évkönyv kiemelt témái lesznek:

- a hulladékgazdálkodás koncessziós rendszere
- a termékdíj törvény változásai és az újonnan induló EPR rendszer

Várhatóan ezúttal is számos új információval szolgálhatunk az évkönyvben, ehhez örömmel várjuk tagvállalataink újdonságait bemutató szakmai cikkeit.

HUNGAROPACK 2023 Magyar Csomagolási Verseny

A 40. HUNGAROPACK Magyar Csomagolási Verseny zsűrijére 2023. szeptember 7-én került sor, Viszkei György elnökletével.

A Versenyre idén 60 nevezés érkezett, ezek közül 43 a fogyasztói és gyűjtőcsomagolás, 17 pedig a szállítási csomagolás kategóriába került.

A nevező vállalatok száma: 26 volt, közülük rendszeres pályázó: 21, visszatérő: 2 és új pályázó: 3.

A verseny ünnepélyes **díjátadó**ját 2023. november 22-én Budaörsön, a Holiday Inn hotelben tartjuk a CSAOSZ Konferencia záró eseményeként.

A nyerteseket külön e-mail-ben értesítettük ki.

Greenview 2023 konferencia – november 9.

A PPH Média Kiadó és a **Környezetvédelmi Szolgáltatók és Gyártók Szövetségének** szakmai támogatásával rendezik meg az első Greenview-konferenciát, amely napjaink egyik égető kérdésére, a fenntarthatóbb működésre koncentrálna.

A cégeknek ehhez a gazdasági teljesítőképességük megtartása mellett a társadalmi felelősségvállalásra és a környezetvédelemre is fókuszálniuk kell. A folyamatosan változó, információk sokaságával elárasztott világunkban kihívást jelent a releváns tudnivalók begyűjtése, ezért a szakmai konferenciánkon a legújabb szabályozási háttérrel, a hazai begyűjtési rendszer változásáról, a greenwashing elleni fellépésről és jó gyakorlatokról is hallhatnak a résztvevők.

A konferencián a CSAOSZ képviselőjében Viszkei György társelnök tart előadást.

A programról bővebben [itt](#) olvashatnak.

Hulladékgazdálkodók Országos Szövetség konferenciája

Elindult az egységes hulladékgazdálkodási koncesszió – szabályozási változások és az eddigi tapasztalatok

A HOSZ a **hazai hulladékgazdálkodási** szektor átalakítása kapcsán konferenciát szervez. Ennek keretében szeretnénk körbejárni a hazai hulladékgazdálkodási szektor átalakításának a kérdéskörét, valamint megvizsgálni az eddigi tapasztalatokat a hulladékgazdálkodási koncessziós feladatellátással összefüggésben.

Időpont: 2023. október 16. (hétfő), 9.30 – 16.00 óra, regisztráció 8.30 órától

Helyszín: Aquaworld Resort Budapest****superior (1044 Budapest, Íves út 16.)

Részletes információ, jelentkezési lap: [Ide kattintva](#)

Major Ágnes képzési vezető, e-mail: major.agnes@hosz.org,

telefon: 06 30 900 7323

Csomagolóanyag-gyárat építenek Makón az ipari parkban

Csomagolóanyag-gyárat épít a Benepack Hungary Kft. Makón az ipari parkban, a 65 millió eurós (25,3 milliárd forintos) beruházás alapkövét kedden (2023. szeptember 26-án) tették le.

Lázár János építési és közlekedési miniszter, aki a térség országgyűlési képviselői posztját is betölti, az ünnepségen hangsúlyozta, a kormány tudatos döntésének eredménye, hogy Makón – az autóipar helyett – az élelmiszeriparhoz kapcsolódó beruházás valósuljon meg.

Csang Je, a Benepack egyik ügyvezetője, az anyavállalat COFCO Packaging vezérigazgatója elmondta, a vállalkozás európai fejlődésének második mérföldköveként hozza létre *alumíniumdobozokat gyártó* makói üzemét. A beruházás célja, hogy a társaság költséghatékonyabb és környezettudatosabb csomagolási megoldásokat biztosíthasson ügyfelei – a sör- és üdítőital-gyártóknak – Magyarországon és a környező országokban.

Forrás: DELMAGYAR.HU

Melléklet- A kiterjesztett gyártói felelősségi rendszer díjtételeinek elemzése

Az energiaügyi miniszter a 8/2023. (VI.2.) EM rendeletében határozta meg a 2023. július 1-jétől hatályba lépő kiterjesztett gyártói felelősségi rendszer (EPR rendszer) kötelezettjei által fizetendő díjtételeket.

Az EPR díjtételek sokként érték a gazdaság szereplőit, mivel az addig lényegében azonos célokat szolgáló környezetvédelmi termékdíj (Ktdt.) tételeit sokszorosan meghaladó mértékben kerültek megállapításra és nemzetközi kitekintésben is magasnak számítanak, azonban a díjakkal kapcsolatos szakmai észrevételek nem szorítkoznak csupán a mértékükre.

A továbbiakban szélesebb összefüggésben vizsgáljuk meg az EPR díjtételeket.

Előzmények, jogi környezet

Az Európai Parlament és Tanács 2018-ban fogadta el a hulladékról szóló (2018/851), valamint a csomagolásról és csomagolási hulladékról szóló (2018/852) irányelvek módosításait. Előbbi jogszabály az EPR rendszert a hatékony hulladékgazdálkodás eszközrendszereként nevezte meg, utóbbi pedig a tagállamokban kötelezően alkalmazandó modellként definiálta azt.

Tekintettel arra, hogy a legtöbb EU tagállamban számos EPR rendszer volt már ismert és alkalmazott, ezért szükségesnek bizonyult az egységes elvek érvényre juttatása, amihez kidolgozásra kerültek az ún. minimumkövetelmények.

Magyarország az EPR rendszer minimumkövetelményeit a hulladékról szóló törvényben (Ht. – 2012. évi 185. tv.) emelte be a nemzeti jogrendbe, mégpedig annak 16/A „A kiterjesztett gyártói felelősségi rendszerek” fejezetében (30/A-B-C.§).

A minimumkövetelmények lényege röviden összefoglalva:

- a gyártók közötti egyenlőség (30/A.§ (1) d),
- az indokolatlan pénzügyi terhek tilalma (30/A. (1) f, (3) aa, c),
- az aránytalan igazgatási terhek tilalma (30/A (1) c, (3) a),
- átláthatóság (30/A. (2) d), 30/B. (1),
- a gyártók részvétele az EPR rendszer kialakításában és működtetésében (30/A. (1) a).

A Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetsége (MGYOSZ) két ízben levélben, adatigénylési kérelemmel fordult a díjmegállapításban érdekelt Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal (MEKH) vezetőjéhez, illetve az Energiaügyi Minisztérium környezetügyért felelős államtitkárához is, a díjtételek mértéke és arányai közötti ellentmondások feltárásának érdekében. A levelekre az MGYOSZ nem kapott érdemi, értékelhető választ, csupán egy hivatkozást a korábban kiadott módszertanra (a levelezést a mellékletben mutatjuk be).

Az EPR díjakra vonatkozó minimálkövetelményeket a Ht. 16/A. fejezete rögzíti, a módszertanra vonatkozó szabályozást a MEKH 2023. április 13-án kiadott útmutatója szabályozza.

Lényeges kiemelni még, hogy a Ht. koncessziós tevékenység finanszírozásával foglalkozó 22/B. fejezetének az 53/E. § (2) bekezdésében rögzíti, hogy a koncessziós társaságot illeti koncessziós társaság tulajdonába kerülő hulladék értékesítéséből származó árbevétel, és azt nem lehet a díj számításánál levonni, ami ellentétes a 30/A. § (2) aa) bekezdésben leírtakkal.

Az EPR rendszer részletszabályait a 80/2023 (III.14.) kormányrendelet határozza meg.

A hazai EPR szabályozás és a díjtételek elemzésének szükségessége és indokoltsága

Mind az EPR kormányrendelet, mind pedig a díjtételeket meghatározó miniszteri rendelet – jogi szakképzettséggel nem rendelkező elemzők számára is – számos aggályos rendelkezést tartalmaz, amelyek szakmai oldali értelmezése alapul szolgálhat egy jogi szakvélemény kialakításához.

A továbbiakban e két jogszabályban foglaltakkal kapcsolatban tett előzetes megállapításainkat mutatjuk be, majd ezeket szakmai érvekkel, adatokkal kívánjuk alátámasztani.

Az előzetes megállapítások, amelyek további vizsgálata szükséges:

- a díjak mértéke a termékcsoportok többségénél jelentősen meghaladja az EU tagországokban alkalmazott mértéket;
- a díjak nem tükrözik a hulladékhasznosításban elért eredményeket és az eddigi költségeket;
- nyilvánvalóan sérül az indokolatlan pénzügyi terhek tilalma,

- a díjmelés mértéke az egyes anyagféleségek között aránytalan költségemelkedést eredményez, így torzítja a piacot, sőt a fenntartható megoldásokat hozza hátrányos helyzetbe, éppen ezért is téves a GVH sajtóban megjelent álláspontja a díjtételek fenntartható csomagolásokra irányuló ösztönző hatásáról,
- a díjmelés nem egységes szempontok szerint készült
 - nagy biztonsággal sérült az átláthatóság elve (Ht. 30/A (3) c),
 - sérült az öko-moduláció elve (Ht. 30/A (3) b),
 - vélhetően sérült a keresztfinanszírozás tilalma és a hulladékból származó bevételek figyelembe vétele (52/E (2) vs. 30/A. (3) cc);
 - a költségek aránya jelentős piactorzulást és az árak emelkedését eredményezik (a GVH-nak vizsgálnia kellene a versenytorzító hatást, fa vs. papír; műanyag vs. papír);
 - jelen formájában a választott megoldás adónak minősül, ezért szükséges az rendelkezés EU notifikációja – valószínűséggel állítható, hogy több vonatkozásban nem felel meg sem az EU sem a Ht. előírásainak,
 - miután a díjakat állami szerv állapította meg és a koncessziós társaság a kedvezményezett a túlzott mértékek vélhetően tiltott állami támogatást eredményeznek.

A díjtételek mértéke

A miniszeri rendeletben meghatározott EPR díjtételek – csak csomagolási anyagáramokra korlátozva – az alábbi táblázat szerint kerültek meghatározásra.

A Ktdt. és az EPR díjtételek mértéke és egymáshoz viszonyított arányai

Csomagolás				
Sorszám	Anyagáram	Ktdt. díj [Ft/kg]	EPR díj [Ft/kg]	A díjmérték változása [%]
1.	Műanyag (a műanyag hordtasak kivételével)	57	219	384%
2.	Műanyag hordtasak a biológiailag lebomló műanyagból készült műanyag hordtasak kivételével	1900	219	-
3.	Biológiailag lebomló műanyagból készült műanyag hordtasak	500	219	-
4.	Társított (kivéve társított rétegzett italkarton)	57	168	295%
5.	Társított rétegzett italkarton	19	168	884%
6.	Fém (a fém ital-csomagolószerszám kivételével)	19	186	979%
7.	Fém ital-csomagolószerszám	57		326%
8.	Papír	19	173	911%
9.	Fa, természetes alapú anyag	19	19	0%
10.	Üveg	19	77	405%
11.	Egyéb	57	67	118%

Az EPR díjtételekből kiolvasható, hogy azok – három kivétellel – 1,18-9,79-szeres mértékben haladják meg a Ktdt. díjtételeit.

Az egyszer használatos műanyagtermékek használata visszaszorításának szándéka az EU által tudatosan külön irányelvben került szabályozásra, ráadásul úgy, hogy annak rendelkezései a csomagolási irányelvben korábban már szabályozott területeket „felülírják”. Ez az irányelvi szándék a hazai szabályozásban azonban csak a termékkörök önálló kategóriába sorolásában nyilvánul meg, elkülönülő díjtételek alkalmazásában nem.

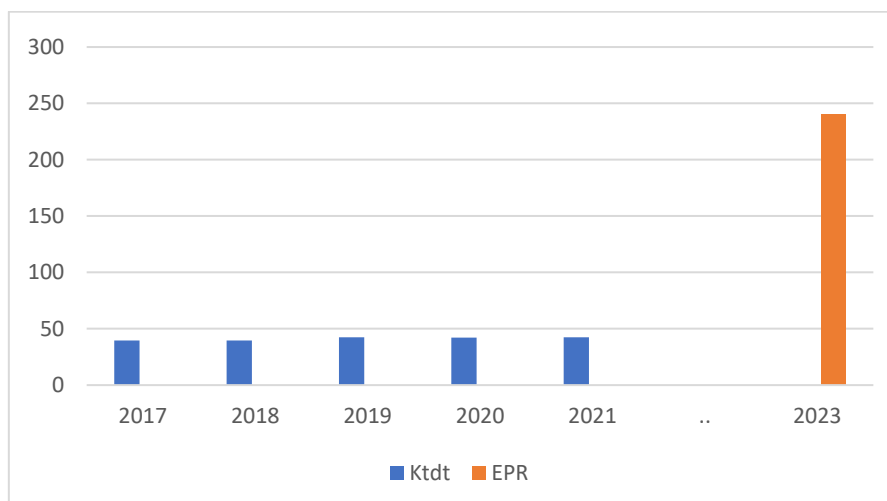
Egyes egyszer használatos műanyagtermékek (csak csomagolások)			
Kód	Megnevezés	Díjtételek	
		Termékdíj (Ft/kg)	EPR (Ft/kg)
10	ételtároló edény üresen	57	219
11	ételtároló edény csomagolás	-	219
20	flexibilis anyagból készült zacskó vagy csomagolás üresen olyan élelmiszerek tárolására, amelyeket a zacskóból vagy a csomagolásból készételként történő azonnali fogyasztásra szánnak	57	219
21	flexibilis anyagból készült zacskó csomagolás vagy csomagolás olyan élelmiszerek tárolására, amelyeket a zacskóból vagy a csomagolásból készételként történő azonnali fogyasztásra szánnak	-	219
30	legfeljebb három liter űrtartalmú italtároló üresen	57	219/168
31	legfeljebb három liter űrtartalmú italtároló csomagolás	-	219/168
40	italtartó pohár üresen, beleértve azok tetejét és fedelét is	57	219/168
41	italtartó pohár csomagolás, beleértve azok tetejét és fedelét is	-	219/168
50	könnyű műanyag hordtasak üresen	57	219
51	könnyű műanyag hordtasak csomagolás	-	219

A díjtételek felsorolása után kifejezőbb a kötelezetteket, a gazdaságot terhelő költségek együttes mértékének a bemutatása.

A NAV adatai szerint a kollektív és egyéni teljesítők 2020-ban a csomagolószerek után 42,3 md Ft termékdíjat fizettek be költségvetésbe. Fontos tudni, hogy az OGYHT szerint ebből a gyűjtés és hasznosítás finanszírozására nettó 5,4 md Ft kiadással tervezett az állami költségvetés (ezt váltja fel az EPR díj).

Ezzel szemben a 2023-ban a tervezett csomagoláskibocsátás után számított EPR díjfizetési kötelezettség éves szinten várhatóan a 240 md Ft-ot éri el, ami a gazdaságnak, végső soron a fogyasztóknak éves szinten, csak a csomagolószerek/csomagolások után 200 md Ft nagyságrendű többletköltséget jelent.

A 2017-2021 között csomagolószerek után befizetett termékdíjak összegét és az EPR díjak egész évre számított mértékét grafikonban is ábrázoltuk. *Szükséges rögzíteni, hogy a 2023. évre jelzett EPR díjteher számított érték, amit a díjtételek és az egyes anyagáramok várható kibocsátási mennyisége alapján kalkuláltunk!*

A díjtételek és az eddig elért hasznosítási arányok

Az EPR díj kell fedezetet nyújtson a csomagolási irányelvben lefektetett hasznosítási célértékek teljesítéséhez.

Magyarország 2020. évi hasznosítási teljesítményét (utolsó hivatalos adat), továbbá a 2025-re elérendő célértékeket az alábbi táblázatban foglaltuk össze:

Csomagolás					
Sor-szám	Anyagáram	Ktdt díj [Ft/kg]	Magyarország teljesítménye 2020-ban (EUROSTAT)	EPR díj [Ft/kg]	2025. évi EU célkitűzések
	Csomagolás		52,4		65
1.	Műanyag (a műanyag hordtasak kivételével)	57	24,9	219	50
2.	Műanyag hordtasak a biológiailag lebomló műanyagból készült műanyag hordtasak kivételével	1900			
3.	Biológiailag lebomló műanyagból készült műanyag hordtasak	500			
4.	Társított (kivéve társított rétegzett italkarton)	57	n.a.	168	n.a.
5.	Társított rétegzett italkarton	19	n.a.	168	n.a.
6.	Fém (a fém ital-csomagolószér kivételével)	19	71,4	186	Acél: 70 Alu: 50
7.	Fém ital-csomagolószér	57	-	-	
8.	Papír	19	79,7	173	75
9.	Fa, természetes alapú anyag	19	28,9	19	25
10.	Üveg	19	37,8	77	70
11.	Egyéb	57	n.a.	67	n.a.

A táblázatot úgy strukturáltuk, hogy egymás melletti oszlopban legyenek megtalálhatók a termékdíjtételek és az azzal a rendszerrel elért hasznosítási teljesítmény, illetve külön oszlopokban az EPR díjak és az attól a szisztémától elvárt új célértékek.

A 2020. évi hasznosítási teljesítményt 5,4 md Ft tervezett ráfordítással érte el a részben állami feladatvállalás mellett működő és termékdíj bevételekből finanszírozott rendszer.

Ha a 2025-ös célértékeket már 2020-ban teljesítő három anyagáram gyűjtési és hasznosítási ráfordításait vizsgáljuk, akkor megállapíthatjuk, hogy:

- a papír, lakossági hasznosítás: 2 Ft/kg,
- a papír, ipari gyűjtés és hasznosítás: 4,1 Ft/kg,
- a fa, ipari gyűjtés és hasznosítás: 13 Ft/kg,
- fém: nem kapott támogatást.

nettó finanszírozási díjak mellett már teljesíthetők voltak.

Érdemes áttekinteni a további ismert finanszírozási díjtételeket is:

- műanyag: PET 14 Ft/kg, PP+HDPE 28 Ft/kg, egyéb 32 Ft/kg, ipari gyűjtés és hasznosítás 31 Ft/kg;
- üveg: lakossági hasznosítás 13,5 Ft/kg, fogyasztói gyűjtés és hasznosítás 33 Ft/kg, ipari gyűjtés és hasznosítás 20 Ft/kg;
- társított: tisztán 32 Ft/kg, vegyes papírban 32 Ft/kg, ipari gyűjtés és hasznosítás 40 Ft/kg.

A táblázatból különösen szembetűnő, hogy a papír, a fém és a fa anyagáramok esetében már a termékdíj bevételekből finanszírozott hasznosítási rendszer is teljesítette a 2025. évi célértékeket, azaz a termékdíjtételek elegendőnek bizonyultak e három anyagáram esetében a megemelt célok eléréséhez is. Kérdéses ezek után, hogy a két (papír, fém) – termékdíjtételhez képest – legnagyobb mértékben megemelt díjú anyagáram esetében az EPR díjtételek meghatározását milyen indokolt költségek alapozták meg, miközben a fa esetében változatlan (azonos) maradt az EPR és a Ktdt. díj, ami akár az elért hasznosítási teljesítménnyel indokolható is.

Annak a díjszámításnak a helyessége is megkérdőjelezhető, amely szerint az általában – hulladékfeldolgozási szempontból – nehezen hasznosítható társított csomagolószerekre megállapított díjtételek alacsonyabbak lehetnek az egyszerűbben hasznosítható papír, fém, vagy akár a mono-műanyag anyagfajtaéhoz képest.

Érdekes megvizsgálni a hasznosítáсарányos EPR díjakat, ami a 100% kibocsátás után befizetett, de csak a célérték szerinti hulladékmennyiség begyűjtésére kerül felhasználásra.

Anyagáram	EPR díj (Ft/kg)	2025. évi EU célérték (%)	Hasznosított mennyiségre jutó EPR díj (Ft/kg)
Műanyag	219	50	438
Társított	168	-	-
Társított italos karton	168	-	-
Fém	186	70/50	266/372
Papír	173	75	231
Fa	19	25	76
Üveg	77	70	110
Egyéb	67	-	-

A hazai EPR díjak nemzetközi összehasonlításban

	Anyagáram	Magyarország EPR díj 2023 [Ft/kg]	Ausztria EPR díj 2023 [Ft/kg]		Csehország EPR díj 2023 [Ft/kg]		Belgium EPR díj 2023 [Ft/kg]	
			fogyasztói csomagolás	gyűjtő- és szállítási csomagolás	fogyasztói csomagolás	gyűjtő- és szállítási csomagolás	fogyasztói csomagolás	gyűjtő- és szállítási csomagolás
	Csomagolás							
2.	Műanyag (a műanyag hordtasak kivételével)	219	300,30	69,30	220-230 között kivétel PET átlátszó: 122	37,00	120,31	6,55
3.	Műanyag hordtasak a biológiailag lebomló műanyagból készült műanyag hordtasak kivételével	219	300,30	69,30		37,00	494,88	
4.	Biológiailag lebomló műanyagból készült műanyag hordtasak	219	169,40	38,50		37,00	789,90	
5.	Társított (kivéve társított rétegzett italkarton)	168	327,25	38,50	270,83	42,00	789,90	40,81
6.	Társított rétegzett italkarton	168	288,75	n.a.	312,00	n.a.	237,55	
	Alumínium flexibilis		130,90	34,65	109,40	15,00	789,90	6,55
	Alumínium merev falú		130,90	34,65	57,20	15,00	9,01	6,55
7.	Fém (a fém italcsoomagolószerek kiv.)	186	115,50	26,95	38,00	15,00	5,39	6,55
8.	Fém ital-		115,50	n.a.	38,00	15,00	5,39	6,55

	csomagolószerszám							
9.	Papír	173	38,50	15,40	99,23	11,71	30,07	6,55
10.	Fa, természetes alapú anyag	19	7,70	2,70	147,00	9,25	789,90	6,55
11.	Üveg	77	36,58	n.a.	29,50	n.a.	22,37	6,55
12.	Egyéb	67	61,60	38,50			789,90	40,81

Tekintettel arra, hogy az EPR díjakat a tényleges begyűjtés és hasznosítás teljesítménye alapján kell meghatározni, így a nemzetközi összehasonlításnál a díjakat korrigálni kell a hasznosítási teljesítmények különbségével. Jó példa erre a meghatározóan lakossági forrásból származó üveg anyagáram díjtétele, ahol az osztrák hasznosítási teljesítmény több mint a duplája a hazainak, így ezzel a korrekcióval 16,95 Ft/kg EPR díj lenne Magyarországon indokolt.

A fenti díjtételekkel a három EU tagország a legtöbb 2025. évi célértéket már teljesíti. Érdemes megjegyezni, hogy a vizsgált uniós tagországok egyike sem tervezi az italcsomagolások kötelező visszaváltási rendszerének a bevezetését.

	Magyarország	Ausztria	Csehország	Belgium
	teljesítménye 2020-ban			
csomagolás	52,4	63,7	67,9	79,7
papír	79,7	80,0	87,5	89,4
műanyag	24,9	31,6	41,8	44,7
acél / alumínium	71,4	66,1	73,2	96,2
üveg	37,8	81,6	83,6	96,9
fa	28,9	29,6	34,8	71,6

A hazai EPR díjakat nemzetközi környezetbe helyeztük, mégpedig a hasznosításban élenjáró Belgium mellett két közeli ország – Ausztria és Csehország – EPR díjtételeit vettük az összehasonlítás alapjául.

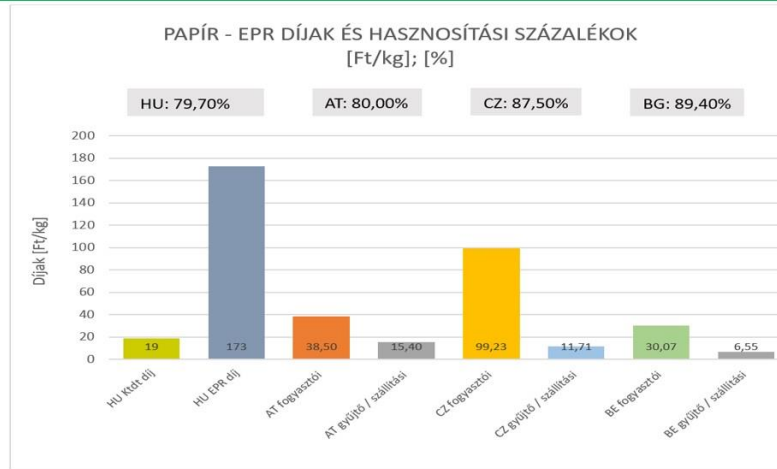
Elsőként is azt kell megállapítani, hogy a három vizsgált EU tagállam rendszerében a fogyasztói, illetve a gyűjtő- és szállítási csomagolás díjtételei különválnak, utóbbiak jelentősen alacsonyabb mértékben lettek megállapítva, ami az indokolt költségek érvényesítésének elvét jelzi.

Egységesen az állapítható még meg, hogy a társított anyagok esetében – ahol a hasznosítás technológiája összetettebb (költségesebb), vagy alapanyagként hasznosítani jelenleg nem is lehetséges – a legmagasabb díjtételt alkalmazzák, a műanyagot is meghaladó mértékben.

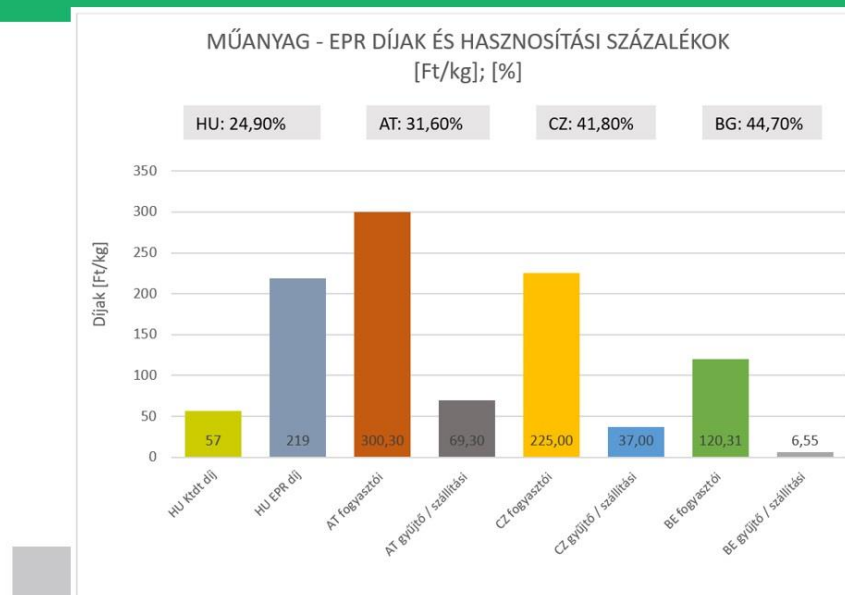
A biológiailag lebomló műanyagok megítélése nem egységes, nagy a díjtételekben a szórás.

A papír, fém és üveg anyagáramok esetében – csak a fogyasztói csomagolás kategóriát vizsgálva is – az európai példák jelentősen alacsonyabb díjtételeket mutatnak.

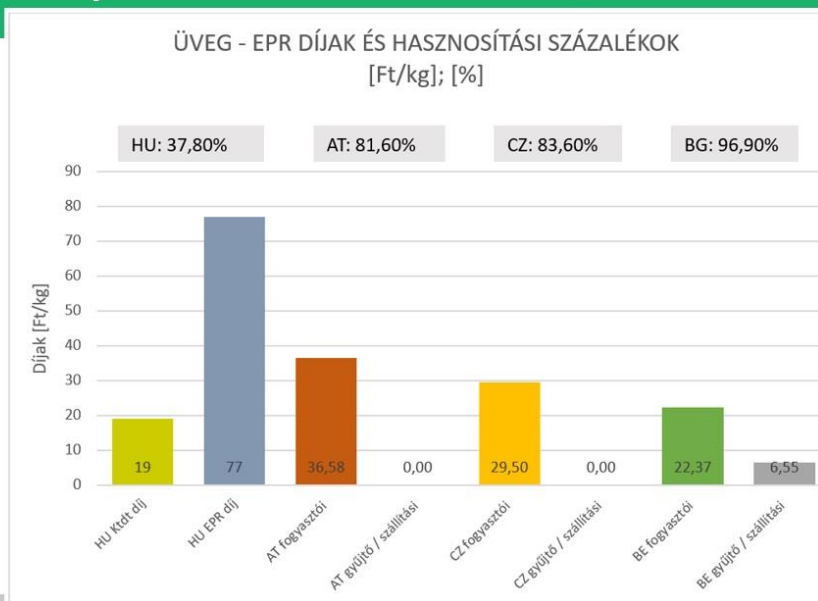
Papír – EU Újrahasznítási célkitűzés 2025: 75%

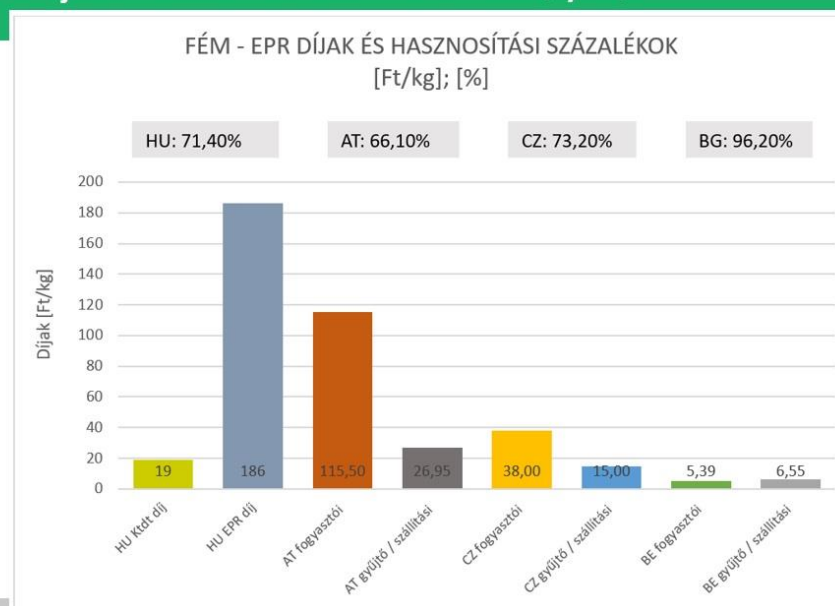
Műanyag – EU Újrahasznítási célkitűzés 2025: 50%

Üveg– EU Újrahasznítási célkitűzés 2025: 70%

Fém– EU Újrahasznítási célkitűzés 2025: 70%/50%

Ezzel szemben a fa anyagáram esetén az európai példák magasabb díjtételeket mutatnak, bizonyosan a fahulladékok rendszer alá vonása érdekében (a szociális szempontokat kiiktatva).

Az átláthatóság elve

A Ht. 30/A. §-a így ír az átláthatóságról:

- „(3) bekezdés: A kiterjesztett gyártói felelősségi kötelezettségeknek való megfelelés céljából a gyártók által fizetett pénzügyi hozzájárulás
 - c) pontja szerint ...„nem haladhatja meg a hulladékgazdálkodási szolgáltatások költséghatékony módon történő nyújtásához szükséges költségeket, amelyeket az érintett szereplők között átlátható módon kell megállapítani”;

Az EPR díjtételek megállapítását nem előzte meg szakmai egyeztetés.

A Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal (MEKH) által 2023. április 13-án közzé tett módszertani útmutatója (*A koncesszióba adott állami hulladékgazdálkodási feladatok árszabályozási módszertana*) alapján a díjmeghatározásban való közreműködés érdekében szakmai szervezetek által kezdeményezett államtitkári találkozó eredménytelenül végződött.

A Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetsége (MGYOSZ) két ízben levélben, adatigénylési kérelemmel fordult a díjmegállapításban érdekelt hatóság (MEKH) vezetőjéhez, illetve az Energiaügyi Minisztérium környezetügyért felelős államtitkárához is, a díjtételek mértéke és arányai közötti ellentmondások feltárásának az érdekében. A levelekre az MGYOSZ nem kapott érdemi, értékelhető választ, csupán egy hivatkozást a korábban kiadott módszertanra (a levelezést a mellékletben mutatjuk be).

Az EPR kormányrendeletben megnevezett – érdemi hatáskörrel fel nem ruházott – konzultációs testületek (fórum, díjtanács) összehívására várhatóan októberben kerül csak sor.

A díjtételek mértékével kapcsolatos, a gazdasági következményekre figyelmeztető szakmai szervezeti sajtómegjelenésekre pedig a Gazdasági Versenyhivatal fenyegető hangvételű és ráadásul néhány napon belül visszavont/helyesbített felhívást tett közzé.

A díjak egyeztetésének hiánya és kései nyilvánosságra hozása

A gazdaságra gyakorolt hatása miatt már az EPR kormányrendelet (80/2023 (III.14.) 2023. július 1-jei (erőltetett ütemű) bevezetése sem adott elegendő felkészülési időt, különösen úgy, hogy a pénzügyi kötelezettséget jelentő díjtételek csak később, 2023. június 2-án váltak ismertté.

Ilyen mértékű kötelezettségemelkedéssel a gazdaság szereplői nem terveztek, sőt, a Kormány 2022. évi törvénymódosítása (jogalkotói ráutaló magatartása) azt a célt szolgálta, hogy a gazdaság terhei ne emelkedjenek, ezért tették lehetővé az EPR díjnak a termékdíjból való levonhatóságát a Ktdt.-ben. Miután azonban az EPR díjtételek a Ktdt. díjtételeit meghaladják, így a Ktdt. rendelkezése alapján a nagy volument jelentő anyagáramok esetében (papír, műanyag, fém, üveg) a költségvetés bevételei megszűnnek, csak néhány, kisebb jelentőségű termékáram (műanyag hordtasak) esetében marad befizetési kötelezettsége a gazdálkodó szervezeteknek.

A NAV adatai szerint 2020*-ban a csomagolószerek után a kötelezettek 42,3 md Ft termékdíjat fizettek be az állami költségvetésbe. Fontos tudni azt is, hogy az OGYHT'2020 szerint ebből a befizetésből a csomagolási hulladékok hasznosításra csupán nettó 5,4 md Ft kiadással tervezett az állami költségvetés (kis túlzással ezt váltja fel az EPR díj).

**(Az EUROSTAT adatokkal való összevethetőség érdekében használunk 2020. évi adatokat.)*

Ezzel szemben a csomagoláskibocsátás után számított EPR díjfizetési kötelezettség éves szinten várhatóan eléri a 240 md Ft-ot, amely viszont már nem a központi költségvetésbe, hanem a nyereségérdekelt koncesszor számlájára érkezik be.

Az EPR díjak meghatározásával a jogalkotói „jó szándék” nemcsak megsemmisült, hanem a Ktdt., mint törvény szükségszerűsége is okafogyottá vált, egyben jelentős központi költségvetési lyukat is okoz 2023. év második felétől kezdődően. A termékdíjas szabályozás fenntartása ezek után csupán adminisztratív tehernövelő tényező, mind a gazdaság, mint az adóhatóság számára.

Piactorzulás – az egyes termékek költségeire gyakorolt hatása

Az EPR rendszer elsősorban környezetvédelmi szabályozás – ideértve a hulladékgazdálkodást is –, amelynek vannak pénzügyi vetületei is, azaz olyan egyensúly szükséges, ahol a környezetvédelmi és a közgazdasági érdekek közelítőleg egybe esnek. Ez

azt is jelenti, hogy a díjtételek meghatározásánál a környezetpolitikai célok nem hagyhatók figyelmen kívül, így pl. a fenntartható (megújuló forrásokon alapuló) megoldások, a hasznosíthatóság, környezet (talaj, víz, levegő) terhelése stb.

Az EPR díjmegállapítás következtében az egyes csomagolóanyag-áramok között aránytalanság alakult ki, ezt néhány példával szemléltetjük.

1.

1 liter *űrtartalmú ital* fogyasztói csomagolásának EPR díja italos-kartondobozos csomagolás esetében Magyarországon 6,89 Ft/db, PET palack esetében 8,54 Ft/db, addig üvegpalack tekintetében már 46,2 Ft/db értékre adódik.

Táblázatban összefoglalva az adatokat az osztrák és cseh példánál jelentősen kisebb különbség adódik az üvegcsomagolások esetében az alternatívákkal összehasonlítva.

Csomagolásforma, űrtartalom: 1 liter	Egységnyi tömeg (g/db)	Magyarország (Ft/db)	Ausztria (Ft/db)	Csehország (Ft/db)
Italos karton	41	6,89	11,84	12,79
PET átlátszó/színes	39	8,54	11,71	4,76/8,58
Üveg	600	46,20	21,95	17,70

2. 100 g adagnagyságú táblás csokoládé fogyasztói csomagolásának EPR díja

Termék: 100 g/db táblás csokoládé	Egységnyi tömeg (g/db)	Magyarország (Ft/db)	Ausztria (Ft/db)	Csehország (Ft/db)
mono-műanyag	3	0,66	0,90	0,66
Papír+Al összetett	10+1	1,91	0,52	1,10

3. Rakodólapok papírból és fából, 800*12300 mm méretben

800*1200 mm méretű rakodólap	Egységnyi tömeg (kg/db)	Magyarország (Ft/db)	Ausztria (Ft/db)	Csehország (Ft/db)
papír	5	865	77	58,5
fa	20	380	15,4	18,5

E példánál a hazai, illetve külföldi EPR költségek közötti durva eltérést az okozza, hogy mind Ausztriában, mind Csehországban a gyűjtő- és szállítási csomagolásokra önálló díjtétel érvényes. A rakodólap miután szállítási csomagolásnak minősül, így a két külföldi országban e kategóriára kidolgozott alacsonyabb díjtételeket lehetett számításba venni.

A példák jól szemléltetik, hogy nem csupán a díjtételeket kell vizsgálni, hanem a csomagolási egységekre jutó költségeket. E nézőpontból vizsgálva a hazai díjtételek nem részesítik előnyben a fenntartható megoldásokat, szemben a GVH közleményében is megfogalmazottakkal.

ÖKO-moduláció

Az öko-moduláció leegyszerűsítve azt jelenti, hogy a környezeti szempontból előnyösebb megoldást „jutalmul” alacsonyabb EPR díjtétel terheli. A szofisztikált modulált díjtételeket még kevés tagországban alkalmazzák, annak bonyolult szakmai háttere miatt, így annak egyszerűbb változata, az indokolt költségeken alapuló csomagolási funkcionális egységenkénti (fogyasztói, illetve gyűjtő- és szállítási csomagolás) megkülönböztetés az elterjedtebb.

Magyarországon a jogalkotó egyelőre ezt a gyakorlatot nem vezette be.

EPR díjak és a versenyhátrány

A belföldi piacra kerülő termékek közvetlen csomagolásában azonos EPR díjak érvényesülnek, azaz a magyar termék, illetve a Magyarországon forgalomba kerülő külföldi eredetű termékek esetében nincs EPR díjtételben különbség.

A hazai termékek mégis versenyhátrányát szenvednek, mégpedig a termékbe beépülő alapanyagok, összetevők csomagolásának EPR díj okozta magasabb költsége okán. Ez abból adódik, hogy a beérkező áruk költsége – beleértve a csomagolásukat is – beépülnek a termék árába.

Ez a megközelítés a rendszerszemléletű gondolkodást takarja.

Összefoglalás

Az EPR díjtételek előzőekben bemutatott, számos szempont szerinti elemzése nem egyszerűen a díjtételek megállapítását kívánja kritikával illetni, hanem a díjmegállapítás hatásaira, a rendszer összefüggéseire is fel kívánja hívni a figyelmet.